

6/2022 • BRNO A OKOLÍ

OPUSCULUM

ČASOPIS ČESKÉ DOMINIKÁNSKÉ RODINY

JAN CÁGA /

22. 11. - 16. 12. 2022

UMĚLECKÉ CENTRUM
UNIVERZITY PALACKÉHO
V OLOMOUČI

Obsah

- S. M. Guzmanova Valentová OP: Úvodní slovo | **2**
- Tomáš Černušák: První klášter dominikánek v českých zemích | **4**
- Sestry dominikánky v Brně | **6**
- S. M. Krista Chládková OP: Střelice, loučíme se... | **8**
- P. Tomáš Bahounek OP: Brněnské angelikum | **10**
- S. M. Vincenta Vodáková OP: Životní kotlík otce biskupa Pavla | **13**
- Radovan Michael Plšek: Za terciáři do Brna | **15**
- Michaela Benvenuta Hobzová: Za terciáři do Znojma | **17**
- Lenka Bernadetta Nezbedová: Věčné sliby u zdislávek | **18**
- S. M. Jordána OP a S. M. Justina OP: Setkání mnišek v počáteční formaci v Uherském Brodě | **19**
- Peter Kreeft: Jak se Bůh nachází ve svých tvorech | **20**
- Fr. Václav Veselský OP: Vítězná královna posvátného růžence | **22**
- Fr. Lukáš Fošum OP: Dominikánský měsíc pokoje 2022 | **27**
- Z nabídky nakladatelství Krystal OP | **29**

Milí přátelé,

Slovo Boží se pomalu, s velkou jemností ujímá vlády. Přichází každý den a klepe na dveře našich srdcí. Uvažujme o tom ve svém nitru jako Matka Boží, naše Vítězná královna.

v tomto čase čekání a přicházení nejen že všichni čekáme na nové číslo časopisu OPusculum, které k vám právě přichází „z jihu“, naplněné zvěstmi a snad i radostí. Ale především a hlavně čekáme onen druhý příchod, příchod našeho Pána. Čekáme na ten zásadní okamžik, který mění dějiny. Ne však za použití zbraní a lsti, jak dnes vidíme všude okolo. Do tohoto slovníku sil a násilí přichází něco naprosto nového. Vypadá to sice bezbranně, ale bude to mít v sobě sílu věčného života. Má se narodit Dítě. A víme, že proti němu nezmohou nic ani tyto síly dějin, ani nebeské, ani pekelné brány. Přichází s něčím novým. Milost přišla, aby udělala něco s tím, co tady bylo. A ta milost je nesmírně silná, a zároveň je velice jemná.

Písmo nám ukazuje, že tato událost nastane nečekaně. Prostě je to něco, co se vymyká jaksi z přirozeného běhu života, něco zvenčí, nenadálé. Z přirozeného běhu se vymkl i život střelické komunity sester dominikánek, kterou nečekaně zasáhla zpráva o odchodu České katolické charity ze Střelic (jak se dočtete na následujících stránkách), a tak se nyní sestry rozhodují, jak péči o své seniorky zajistit bez ní.

Co dělat? Snad se učit tomu zvláštnímu tichu a modlitbě, ve které dokážeme žasnout, rozjímat a v tichu uvažovat nad tím, jak Bůh touží darovat, jak touží, aby jeho dary přišly skrze lidský život nám všem. OPusculum několik těchto darů zaznamenalo a vy je najdete ve střípcích ze života jak brněnských terciářů, tak kongregačních sester. A tak se (i skrze životy našich bratří a sester) Slovo Boží pomalu ujímá s velkou jem-

ností vlády. Přichází takto každý den, aby nakonec mohl být Pán uvítán hezky, a ne jako zloděj... Sice nevíme kdy a jak, ale víme, že to bude on, ten, který je od začátku tak dobrý a se svou dobrotou klepe na dveře srdcí zvlášť právě teď, v Adventu.

A tak to nejlepší, co můžeme dělat, je uvažovat o tom ve svém srdci, stejně jako to dělá Matka Boží, naše „Vítězná královna“, a nechat tu ohromnou sílu růst. Však ona si už cestu najde sama, a kéž i my jí připravíme cesty. Třebas i v rámci „Dominikánského měsíce pokoje“, ve kterém můžeme světu dát přístup ke Zdroji věčného života, jímž je Ježíš sám. A Advent nám připomíná, že člověk se ho dotýká tichostí a důvěrou. Tichostí a důvěrou si nabírá něco ze síly toho, proti kterému nezmůže nic ani násilí tohoto světa. V tichosti a důvěře je naše síla, síla, se kterou přichází náš Pán ve svůj den.

A to je vlastně smysl Adventu a Vánoc. Znovu se vracíme k pravdám, které zasáhly jaksi celé lidstvo. Ale jde o to, abychom na konci pochopili to, co Maria pochopila od počátku, to mi, mně konkrétně (srov. Lk 1, 49). Z lásky ke mně učinil Pán veliké věci, když mě milostivě zbavil pohanění, ať už jakéhokoli, před lidmi. Vánoce jsou tady připraveny generacemi a jsou tady pro mě. Aby se dotkly mého vlastního srdce, které Bůh tak miloval, už když ho tvořil. Kéž nás na to Advent připraví a Vánoce tu radost znovu přinesou.

Vzhůru, vstaňme a pojdme za hvězdou...

S. M. Guzmanová Valentová OP

Foto: Fr. Šimon Hlavatý OP

První klášter dominikánek v českých zemích

O počátcích dominikánského řádu v českých zemích nám sice vypovídá jen relativně málo historických pramenů, přesto je možné toto důležité období do značné míry rekonstruovat. Týká se to též usazení dominikánů v Brně. První skupina následovníků sv. Dominika vstoupila do rozvíjejícího se města zřejmě již v roce 1222. Jednalo se o řeholníky vyslané přímo zakladatelem řádu do Polska, kde měli za úkol formovat samostatnou provincii. Je totiž možné, že mezi severní Itálií a Krakovem, kde měla později polská provincie svoje centrum, postupovali po obchodní trase spojující Znojmo, Brno a Opavu. Vlastní klášter dominikánů byl v Brně založen až později, přesný letopočet však znám není. Podle listiny z roku 1247 se tak stalo v době vlády moravského markraběte Přemysla, syna krále Přemysla Otakara I., což by spadalo do let 1227–1239. Vedle Prahy, Olomouce a Hradce Králové však patřil do nejstarší vrstvy zdejších klášterů, všechny ostatní mají svůj počátek až v druhé polovině 13. století.

Dominikáni přinášeli s sebou do Brna, stejně jako to činili v jiných místech, novou spiritualitu zdůrazňující chudobu a kazatelství jako klíčové principy apoštolského života, jak jej reprezentoval zakladatel řádu. Je nepochybné, že se v městě záhy kolem nich shromáždili věřící, pro které byl tento model zbožnosti atraktivní a usilovali jej ve svých podmínkách napodobit. Ostatně snad právě v Brně poznala řád také sv. Zdislava. Dů-

kazem je ovšem zejména pozoruhodný a u nás zatím ojedinělý způsob vzniku prvního kláštera dominikánek v českých zemích. Nevznikl totiž z vůle nějakého donátora, ale z původně dobrovolné skupiny žen, usilujících o důsledný život podle evangelia v komunitě. Nejstarší zmínka o ní se nachází v listině pasovského bis-

Foto: Detail herburského kláštera, Wikipedia

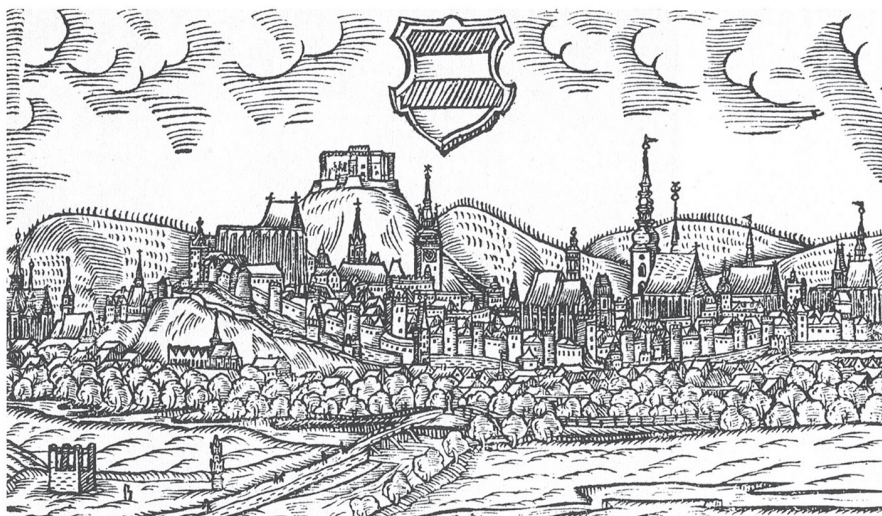

Foto: Brno, Willenberg, 1593

kupa Rudigera z roku 1241, kde se ještě nehovoří o instituci kláštera či nějaké řeholi, jak by se dalo čekat, ale zmiňuje pouze „společenství žen sloužících Bohu“, které se usadilo vedle budovaného kostela Cela sv. Marie. Komunita byla vedená jistou Herburkou, o jejímž původu nic bližšího nevíme. Záhy se společenství podařilo nalézt bohatého „sponzora“. Stal se jím brněnský měšťan Oldřich Černý, díky jehož velkorysému daru se mohlo transformovat ve standardní klášter se závazkem klauzury, jak to vyžadovaly kanonické předpisy. Oldřich Černý daroval ženám u kostela Cela sv. Marie dokonce vlastní dům, v němž žil. V roce 1244 se již komunita řídila řeholí sv. Augustina. Na určité ovlivnění ze strany dominikánů by poukazovala skutečnost, že v roce 1248 bylo společenství žen inkorporováno do dominikánského řádu, který tak měl nad ním převzít duchovní péči. Stalo se tak prostřednictvím textově identické listiny papeže Inocence IV., která byla vydána v roce 1245 pro klášter v Montargis. Řeholnicím z tohoto francouzského kláštera se díky papežově rozhodnutí podařilo obejít starší zákaz magistra dominikánského řádu z roku 1228 ohledně přijímání péče o nově vznikající ženské komunity, které se začaly objevovat v poměrně velkém počtu pod vlivem nových náboženských ideí počátku 13. století. V letech 1245–1250 příkladu kláštera v Montargis napodobilo více než třicet ženských komunit v Evropě, mezi nimi byla též – jako jediná u nás – ta u brněnského kostela Cela sv. Marie. Zdá se, že výraznou zásluhu na vydání této papežské listiny měl již zmíněný Oldřich Černý, který v letních měsících roku 1248 pobýval v Lyonu, kde byl dokument vydán.

Jiná listina nám odkrývá důvody tohoto pobytu a vlastně i motivace donace, kterou učinil. Černý v ní usiloval o její papežskou ochranu a v textu je označen jako „laicus cruce signatus“, tedy „laik označený křížem“, jinými slovy křížák. Snad se jednalo o jeho dobově podmíněnou reakci na nové náboženské hnutí 13. století.

Další osudy Oldřicha Černého nejsou známé. Je možné, že se nalodil s výpravou francouzského krále Ludvíka IX., která se v téže době chystala v jižní Francii a která skončila porážkou křížáků v Egyptě, a možná i na výpravě zahynul. Každopádně po roce 1248 o Oldřichu Černém jako o živém již neslyšíme. Herburka, která vedla komunitu žen u kostela Cela sv. Marie, se stala první převorkou nového kláštera dominikánek a zůstala jí nejméně do roku 1263, kdy je naposledy zmiňována jako živá. Klášter, označovaný v dalších staletích podle své zakladatelky jako „herburský“, přečkal klidné i neklidné doby až do konce 16. století, kdy byl papežem v důsledku úpadkového stavu a malého počtu řeholnic zrušen.

Tomáš Černušák

Sestry dominikánky v Brně

Třetí patro na Veveří 27 se občas promění v židovskou školu – to, když se zdejších pět sester sdílí o tom, co prožily, s kým se setkaly, kde je Bůh překvapil a co je namíchlo, co hezkého se dozvěděly, proč zapomněly na společnou modlitbu... Zkrátka a dobře, kde jsme se zrovna ocitly či v čem jsme modlitbou podpořily spolusestry. Článek bude napsaný v první osobě množného čísla, protože i když většinu níže zmíněných činností dělá vždy jen jedna sestra, nedělá je sama za sebe, ale jako zástupce celé naší komunity.

Patříme do farnosti sv. Jakuba, což milerády využíváme nejčastěji ve filiálním kostele na Grohové, nicméně konkurenční farnost sv. Tomáše nás uchvátí a aktivně se zapojujeme do zdejšího dění, a tak žasneme nad Božím působením v životech účastníků kurzů Alfa či katechumenů... Na ulici se za námi občas rozběhnou děti a hrdě se hlásí k „naší dobré známé“ z náboženství nebo nás pozdraví mladá slečna a my zjistíme, že u nás bydlí nebo že ji spolusestra učí.

„Světlo pro Tebe“ si můžete zapálit v kostele svaté Maří Magdalény a kdybyste náhodou nevěděli, že vás má Bůh rád, tak tam vám to řekneme. A nejen tam, ale i na ulici či v obchodě, telefonicky, příležitostně při autone-

hodě... No a kdyby se vám nechtělo do Brna či zvedat telefon, tak přijdeme k vám do obýváku s kurzem Teologie on-line.

Asi 44 babiček a dědečků se raduje z přítomnosti sestry zdravotnice, jednu ukrajinskou stařenku občasné navštěvujeme na Starém Brně, kde právě přechodně přebývá. Jinou čerstvou a relativně mladou ukrajinskou babičku jsme u nás měly ubytovanou několik měsíců, než se s námi na konci října rozloučila.

Prodlíráme se pralesem administrativy, manažerským zoufáním, setkáními se sestrami různě barevných hábitů a úředními jednáními. Neméně husto a horko je také v Izaiášových slovech, která se snažíme pochopit a přelouskat do odlehčeného jazyka v komentáři.

Prožíváme vděčnost, že jsme přežily bouračky v autě bez jediného škrábane, ale také v budově „jen“ se zlomeným nosem po společné ranní modlitbě. Prožíváme radost ze studia či malé zahrádky ve vnitrobloku i frustraci z nedokonalosti vlastní i našich bližních. A především radost ze života s Bohem a nadějí, že on dokáže všechno, oč se snažíme, nějak využít ke své slávě a spáse duší.

Sestry dominikánky z Brna

Foto: S. M. Bernadeta Prášková OP

Střelice, loučíme se...

Foto: S. M. Štěpánka Šenkerřiková OP

Střelice, zámek v polích kus za dědinou. Jedno z mála míst ve vnitrozemí, odkud nebyly sestry za totality donuceny odejít. „Jenom“ zvláštní škola, kterou tu řadu let provozovaly, vzala za své a sestry se mohly starat už jen o děti s těžkým stupněm mentálního postižení, které byly dle diagnóz zcela nevzdělavatelné a většinou i nevychovatelné. I v tomto prostředí se sestrám dařilo budovat vztahy s dětmi, jejich rodiči a postupně i s civilními spolupracovníky. A v čase uvolnění režimu se pustily také do budování doslovného – založily stavební bytové družstvo Veritas a svépomocí si kousek od zámku začaly stavět specifický bytový dům čili klášter. Asi čtyřicet malých pokojů s vlastním umyvadlem, vešel se tam stůl, postel a skříň. Velká kaple a jídelna, společné koupelny, velkoryse pojaté technické zázemí, prostory pro dílny... Jenže než sestry dům dostavěly, nastala „politická normalizace“, klášter byl zestátněn a proměnil se v prominentní domov důchodců – málokde byly v té době jednolůžkové pokoje.

Čas k nastěhování sester přišel až nějaký rok po revoluci. Když se v domově důchodců uvolnil pokoj, byl obsazen důchodkyní dominikánkou. První průkopnice rády vzpomínaly na mše sloužené otcem Holíkem v jednom z jejich minipokojů, na soužití s civilními důchodci, muži i ženami, z nichž někteří sestrám přáli a jiní jim láli. Pak si kraj dostavěl domov v Zastávce

u Brna a dům se stal klášteřem. Zároveň ale nepřestal být domovem důchodců, protože dominikánky, které sem přicházely z Kadaně, Podivic, Litoměřic..., potřebovaly pomoc ve stále větší míře. Přijetí první civilní ošetrovatelky bylo dle svědectví pamětnic předmětem bouřlivých debat a vln nesouhlasu. Ale tato žena, paní Martina, si svým krásným přístupem důvěru sester postupně získala. Po ní přišly další, a nyní si bez pomoci civilních ošetrovatelek a provozních zaměstnanců České katolické charity nedokážeme kongregační život vůbec představit.

Jenže budeme muset – charita ve Střelcích v létě skončí a my se rozhodujeme, jak péči o sestry zajistit bez ní. Podnikáme široké pátrání po jiném způsobu „péče na klíč“ a narážíme na zdi několika slibných, ale nakonec slepých uliček. Prokazatelně dobrá varianta se neobjevila žádná, tři možnosti plně minusů si přinášíme z rozšířeného poradního sboru na mimořádnou generální kapitulu a jsme hodně zvědavé, jak si s tímhle a s námi Pán Bůh poradí.

Na kapitulní rozhodování jsme si vyhradily víkend 25.–27. 11. 2022, který jsme prožily v mládežnickém centru v Osové Bítýšce. Zkombinovaly jsme tak řešení tematiky stáří s pohledem na veselou brigádnickou tlupu omladiny v Mamre. Facilitátor z manažerských kruhů, pan doktor Michal Chytil, nám pomohl uchopit stokrát prodiskutované věci zase trochu jinak a my se rozhodly: od 1. 8. 2023 se o sestry, které potřebují péči, budeme starat v Brně s pomocí agentur poskytujících terénní pečovatelské služby a osobní asistenci.

Střelický areál tedy budeme prodávat. Bohu díky už máme osvědčený vztah s lidmi z jedné reality a můžeme se spolehnout, že oni si s tím nějak poradí. Důležitou roli při výběru kupce bude dle rozhodnutí mimořádné generální kapituly mít kupní cena (kvůli splacení úvěrů a nutnosti velkých investic v Bojkovicích) i to, co by pak v areálu bylo. V tom druhém bodě má velké plus zájemce, který se vynořil „úplně náhodou“ už někdy v září. Tehdy se při pracovní schůzce na zcela jiné téma potkala sestra Krista OP se sestrou Lucií a otcem Vojtěchem z Komunity Blahoslavenství z Dolan. Slovo dalo slovo a ukázalo se, že Blahoslavenství začíná hledat nějaký areál poblíž Brna, aby by byl dobře dojezdny pro stovky jejich příznivců z ČR i ze Slovenska. Všechny tři začalo mrazit v zádech, nasedli do auta a zastavili se až v dolní hale střelického domu, kde dolanské ještě víc „zmrazil“ obrovský obraz svatého Josefa, jejich hlavního patrona.

Jestli to Pán Bůh myslí takhle, to se teprve uvidí. Jemu svěřujeme všechno naše konání a zvědavě (nikoli však s rukama v klíně) čekáme, co bude...

S. M. Krista Chládková OP

Brněnské angelikum

Když se po roce 1989 vrátil dominikán otec Jiří Maria Veselý, archeolog a člen zahraničního odboje v Římě, do vlasti, rozhodl se usadit se v Brně. Přitom vyzval své příznivce – katolíky, ale i ostatní křesťany – k založení zvláštní expozitury římské dominikánské univerzity, otcem nazvané „Brněnské angelikum“. Prál si, aby se stalo ohniskem duchovní, mravní a kulturní obnovy společnosti. Okolnosti mu však zabránily v provedení tohoto záměru. Přesto stál u zrodu projektu jako iniciátor a autorita dominikánského řádu.

Od roku 1990 se spontánně začali každé úterý scházet dominikáni a hledající v brněnském ateliéru terciářky Veroniky K. Planerové ke zvláštnímu rozjímavému růženci, což trvá až dodnes, tedy 30 let. Roku 2000 schválil brněnský biskup stanovy „Sdružení bl. Hyacinta M. Cormiera OP“, které je ekumenicky otevřeno všem křesťanům dobré vůle. Toto sdružení se ve svém programu shoduje se záměrem ctihodných otců (I. Venchi OP, A. Wilder OP, A. Venturino OP, S. Krasic OP a J. M. Veselý OP), vyjádřeném v jejich díle *Znamení času* (nakl. Arca JiMfa, Třebíč 1997). Sdružení se věnuje pravidelné společné modlitbě růžence, péči o nemocné, kulturně tvořivé a vzdělávací činnosti. Vede jej P. Tomáš Jiří Bahounek OP. Tato komunita byla v letech 1994–2022 požehnána velkými milostmi výslovně na příměluvu bl. Hyacinta M. Cormiera OP (četná obrácení, řada případů vyslyšení v závažných životních obtížích, několik případů uzdravení z těžké nemoci, velké milosti v každodenním životě a práci lidí, četné případy povolání do duchovního stavu; dala 2 jáhny, 5 kněží, jednoho biskupa).

Tito dominikáni rekonstruovali barokní místnost depozitáře u kostela sv. Michala v Brně, vlastními silami a nákladem ji vymalovali a vybavili zvláštním osvětlením, aby zde zahájili činnost, která vešla do brněnského povědomí jako Brněnské angelikum. Místnost přiléhá ke kostelu, ale je od něho oddělena, takže je snadno přístupná i pro hledající. Činnost Brněnského angelika nespočívá pouze v pořádání nějakých výstav a divadelních představení, nýbrž v setkávání mezi uměním. Vychází z faktu, že lidé běžně ztrácejí zájem o slova, psaná či mluvená, ale ochotně přijímají obrazy v masmédiích a na internetu, které se nikomu nevnučují, nýbrž jen prostě nabízejí. Uměním se otevírají příležitosti k neformálním hovorům. Tato setkání se obvykle konala 2× až 3× do roka. Vystavovaly zde desítky výtvarníků z Brna a okolí, katolických (Veronika K. Planerová, P. Augustin Pavel Kryl aj.), pravoslavných (např. Cyril Karel Votýpka) i evangelických (např.

Brněnské angelikum

Foto: Archiv OP

Marie Plotěná) denominací. Kromě toho zde byla také několikrát představena sochařská díla slepých dětí ze sdružení „Slepýši“ z Tasova. Tak se umělci mohli setkávat s příjemci umění. Přitom docházelo i k vzájemným hovorům a kulturnímu šíření, a výsledně docházelo k setkání mnohých hledajících s Bohem. Tak se toto Brněnské angelikum stává vyhlášeným místem setkávání křesťanů, ale také lidí upřímně hledajících pravdu.

Mimo to se Sdružení přátel bl. otce Cormiera OP věnuje také dramatické činnosti, provozované v kostelech v České republice i v zahraničí, dokonce i v USA. Jedním ze zakládajících členů tohoto sdružení byl dominikánský terciář Gabriel Miroslav Částek (1937–2021) a jeho Divadlo jednoho herce. Rovněž zde byla nastudována a veřejně provozována různá divadelní dramata od P. Tomáše Bahounka OP s tím, že do her byli pod vedením studentů dramaturgie zapojeni bezdomovci a tuláci. Rovněž byla pořádána setkání mezi díly fotografů, zachycujících bezdomovce z brněnských ulic a neobvyklých útulků.

Od roku 2004 se spontánně ustavila „Brněnská akademie duchovního života ctihodného Patrika Kužely OP“, v rámci které vedl P. Tomáš 1× týdně „Chvilky mystického života“.

Sdružení vydává už 28 let vlastním nákladem měsíčně časopis pro duchovní život, *Rosa mystica*, nákladem 1000 výtisků. Je určen hlavně stu-

dentům, cena je dobrovolná, pro studenty zdarma. Časopis otiskuje rovněž básně a prózu neznámých mladých křesťanských autorů.

Účelem časopisu *Rosa mystica* a vydavatelské činnosti Brněnského angelika není jen duchovně osvětová činnost, nýbrž také dokumentární záznam úcty k bl. Hyacintu M. Cormierovi OP a Patriku Kuželovi, dominikánskému jáhnu a mučedníku osvětivskému. Vyprošované povýšení Patrika Kužely OP a bl. Hyacinta M. Cormiera OP na oltář totiž vyžaduje kromě jiného také doklady o jejich pokračujícím kultu. A právě časopis *Rosa mystica* je dokumentací dokládající tento jejich pokračující kult.

Sdružení vydává také knihy (dosud 16 titulů) nákladem 1000–1500 výtisků a šíří je zejména mezi studenty. Spolupracuje s ruskou pravoslavnou církví, které poskytuje překlady některých svých knih (např. Tomáš Bahounek OP, *Křesťanská sociologie pro každého*).

Všechny tyto a další činnosti Sdružení přátel bl. otce Cormiera vznikají jako výsledek lásky a úcty k tomuto světci.

Po uplynutí smlouvy mezi řádem dominikánů a brněnským biskupstvím ohledně duchovní správy sv. Michala v Brně byly pravidelné činnosti Brněnského angelika u sv. Michala ukončeny.

Vzhledem k poklesu zájmu lidí o psané či mluvené slovo přešli dominikánští terciáři v Brně k svépomocnému zhotovování nahrávek modliteb a duchovního života na CD a DVD, kterých bylo během posledních pěti let rozdáno asi 36 tisíc. Terciáři s duchovní asistencí P. Tomáše OP navázali přes internet rozsáhlé vztahy s křesťany v Číně, Mongolsku a Rusku. Všude tam přicházejí z Brna nahrávky *Růžence se svatým Tomášem* či *Křesťanské sociologie* nejen česky, ale také čínsky a rusky. Brněnské angelikum duchovně pokračuje každé úterý v ateliéru sestry Veroniky, která právě dokončila osmidílný cyklus *Geneze* a zahajuje už po patnácté malbu křížové cesty pro nový kostel. Tak se v tomto skromném ústraní města Brna zakládá díky Kristu a svatému Dominikovi nová cesta umění z krize modernismu a postmodernismu.

P. Tomáš Bahounek OP

Ke zhlédnutí na webových stránkách:

Křesťanská sociologie pro každého v ruštině: <http://www.cormierop.cz/Christjanskaja-sociologija-dlja-vsech.html>

Brněnské angelikum: <http://www.cormierop.cz/BRNENSKE-ANGELIKUM.html>

V. K. Planerová: <http://www.cormierop.cz/ATELIER-VERONIKA.html>

C. K. Votýpka: <http://www.cormierop.cz/ATELIER-CYRIL--KAREL-VOTYPKA.html>

Časopis *Rosa mystica*: <http://www.cormierop.cz/ROSA-MYSTICA-OBSAH.html>

Nahrávky: <https://gloria.tv/post/vp9srEiuTbNj2ktn4wSb2bQ4p>

Životní kotlík otce biskupa Pavla

Foto: Fr. Šimon Hlavatý OP

Při koncipování tohoto čísla OPuscula prostě nešlo neoslovit dominikána Pavla Rafaela Konzbula, který stojí v čele brněnské diecéze. Jen stěží se dá ve spojitosti s jeho životaběhem vyhnout neustálému skloňování přídavného jména brněnský. Jen namátkou – brněnský rodák, absolvent brněnského gymnázia na Křenové a VUT v Brně, dlouholetý spirituál na brněnském biskupském gymnáziu, farář brněnské katedrální farnosti, kanovník brněnské kapituly, pomocný biskup brněnský, diecézní biskup brněnský... a uprostřed toho všeho také brněnský dominikán! Dá se to všechno skloubit dohromady? Lze spojit život diecézního biskupa s povoláním do Laického sdružení sv. Dominika? Zbývá ještě prostor pro rozvíjení osobní spirituality, pro život z ní i pro rozdávání z jejích plodů? Začtěme se do rozhovoru s bratrem Rafaelem...

Otče biskupe, kdy a jak jste se seznámil s dominikány a co vás na nich oslovovalo?

Dominikány jsem dříve vnímal jen jako „muže v bílém“. Po přečtení knihy od Dominika Pecky s názvem *Z deníku marnosti*, kde se objevuje postava

Mária Silvy (otec S. Brai-to OP), jsem se o ně začal na počátku devadesátých let více zajímat. Do kostela sv. Michala v Brně jsem se dostal nevím proč, ale dnes vím, že to nebyla náhoda. Zaujala mne zde jejich kazatelská erudice a pestrost projevu, někdy hraničící až s mírným „šilenstvím“, které možná vystihuje i jedna dominikánská anekdota. Bratr domi-

nikán se chlubí, že zahnal medvěda znamením kříže. „Hloupost,“ oponuje druhý, „ten medvěd utekl, protože se bál, že začneš kázat!“ V kostele sv. Michala to vše ještě podtrhovala místní kazatelna, na níž archanděl Michael svrhne demony do propasti pekelné.

Jak dlouho to trvalo, než jste rozpoznal své povolání a vydal se na cestu dominikánského laikátu?

Myslím, že to netrvalo příliš dlouho, řekl bych tak asi půl roku. Já jsem především praktický člověk a tak jsem se zapojil do ministrantské a kostelnické služby, a pak už to šlo ráz na ráz.

Jak jste přišel ke jménu Rafael a jaký máte se svým patronem vztah?

Opět jsme u kostela sv. Michala v Brně, ke kterému jsem cítil osobní vztah a andělské bytosti jsem vždy vnímal s velkým respektem. Po přečtení biblické knihy Tobiáš jsem pak měl již jasno. Dnes svého terciářského patrona zanedbávám, až na to, že když sedám do auta, tak si spíše vybavím archanděla Rafaela než sv. Křištofa. Také jsem přesvědčen, že je daleko rychlejší, protože křídla byla vždy symbolem rychlosti a to je v dnešní dopravní situaci vhodná vlastnost přímluvce.

Nenapadlo vás někdy během vaší kněžské formace, zda nevstoupit do I. řádu bratří kazatelů?

Napadlo, zkusil jsem a zjistil jsem, že to není moje cesta.

Dominikán biskupem – dokázal byste pojmenovat, jak se dominikánství projevuje ve vaší činnosti, směřování?

Myslím si, že v mé biskupské službě se kloubí technické vzdělání s dominikánským charismatem. Jaké to přináší plody, musí posoudit jiní. Jako technik mám rád jasná řešení, jasnou strukturu. Dominikánské charisma vede ke srozumitelnosti a jasnosti. Oboje se snažím spojit nejen v kázáních...

Souvisí nějak vaše biskupské heslo „VIA, VERITAS, VITA“ s vaším dominikánským povoláním? Otiskla se nějak tato rovina do vašeho výběru?

Moje biskupské heslo souvisí s evangelistou Janem a s tím, že svoji víru vnímám především jako cestu. Dominikánská spiritualita tam má tu pravdu a v životním kotlíku se pak vše povaří a podusí tak, abychom mohli jednou v pravdě předstoupit před Boha Otce skrze Krista.

Chtěl byste něco dominikánské rodině vzkázat?

Rád bych popřál nám všem, abychom vnímali současnost jako bílou barvu, jako to, co odráží světlo a Boží milost, která pak může dopadnout i na druhé, a tak naplňovali v dominikánské rodině naše misijní poslání, tak jako když se jedna kostelní myš ptá druhé: „Nevíš, co je zač ta bílá myš, co se tu poslední dobou ukazuje?“ „Ty nevíš? To je přece dominikánský myšionář.“

*Děkujeme za rozhovor a přejeme vám „bílý den“!
připravila S. M. Vincenta Vodáková OP*

Za terciáři do Brna

Od 13. století se chrám sv. Michala trvale zapisuje do církevních dějin Moravy tím, že si při něm mniši dominikáni zakládají klášter a po celý středověk odtud neúnavně pracují na rozkvětu náboženského života ve městě i širokém okolí. Roku 1585 padly za oběť požáru všechny budovy kláštera, včetně knihovny i bohaté sbírky listin a zpráv o nejstarší minulosti bratří dominikánů v Brně. Proto se o počátcích dominikánských terciářů v Brně v hluboké minulosti mnoho neví.

Před rokem 1989 se při kostele sv. Michala tajně organizovali bratři a sestry terciáři sv. Dominika. Brněnské místní sdružení terciářů bylo při chrámu sv. Michala nově zřízeno 1. března 1992 a bylo svěřeno pod ochranu

Panny Marie a záštitu sv. Tomáše Akvinského. Představeným sdružení byl tehdejší provinciálem fr. Dominikem Dukou OP potvrzen Rudolf Martin Chaloupka, dnes jáhen. Asistentem sdružení se stal P. Tomáš Bahounek OP.

Dalším představeným v řadě byl Pavel Rafael Konzbul, dnes biskup brněnské diecéze. Roku 1999 se představeným sdružení stal bratr Ladislav Tarsicius Malinka, který již v roce 2011 odešel na věčnost. Od roku 2008 je představeným bratr Radovan Michael Plšek, který je jím i v současné době.

Primární brněnské sdružení se setkává pravidelně v kostele sv. Michala každý čtvrtý čtvrtek v měsíci. Máme ještě jedno sekundární společenství, které se schází pravidelně každé úterý, v bytě sestry Kamily Veroniky Planerové, k modlitbě svatého růžence.

Brněnské sdružení má jednu specifičnost, a tou je, že jsou do něho povoláváni různí bratři a sestry s uměleckými sklony. Od herců, malířů, restaurátorů, hudebníků až po zpěváky gregoriánského chorálu. To vedlo k tomu, že se při kostele sv. Michala vytvořilo tzv. „Brněnské angelikum“, kde se pod vedením malířky sestry Kamily Veroniky Planerové, P. Tomáše Bahounka OP a P. Pavla Augustina Kryla, terciáře, diecézního kněze a novicmistra našeho sdružení, pořádaly pravidelně v době adventní a postní výstavy obrazů, soch a různých skulptur s duchovní tematikou. Pro představu: již zmínovaná sestra Kamila je úspěšnou malířkou. Její obrazy křížové cesty visí v mnoha kostelích nejen v České republice, ale i na Slovensku a v Rakousku a její akvarely byly použity pro ilustrace mnoha knih. Další členka, sestra Jana Štěpánka Ondrušová Wunschová, ilustruje knihy pro děti. V době totality se nebála ilustrovat knihu knězi Hroznatovi Janouškovi. Rovněž měla odvahu restaurovat sochu Panny Marie Turzovské na Slovensku.

Dále byl členem našeho sdružení herec Miroslav Gabriel Částek, který před rokem odešel do hereckého nebe. Hrál představení jednoho herce s duchovní tematikou v mnoha kostelích v České republice, na Slovensku, a dokonce dvakrát byl pozván k pastoraci mezi Čechoameričany v USA.

V minulosti byla členkou našeho sdružení i manželka básníka Jana Zahradníčka. Ostatní bratři a sestry jsou různým způsobem zapojeni ve svých farnostech jako lektoři, akolyté, při výuce náboženství či v pastoračních nebo ekonomických radách.

Na výzvu brněnského biskupa Vojtěcha Cikrleho pořádáme již pátým rokem růžencové pobožnosti prvních sobot ve spolupráci s bratry minority a Rytíři Neposkrvněné Panny Marie. Vzhledem k tomu, že v Brně není komunita bratří dominikánů, pomáhají nám s organizací prvních sobot bratři minorité. Jeden rok probíhají modlitby v dominikánském kostele sv. Michala a druhý rok v minoritském kostele sv. Janů.

Z našeho sdružení vzešlo také mnoho povolání k řádové, kněžské a jáhenské službě. Uvedu pár jmen: fr. Metoděj M. Němec OP, otec biskup Pavel Rafael Kozbul, Pavel Augustin Kryl, diecézní kněz, Robert Aimo Štěpánek, diecézní kněz, Karel Metoděj Pavlík, jáhen, Rudolf Martin Chaloupka, jáhen.

Od roku 1998 odešlo na věčnost cca 26 bratří a sester našeho sdružení. Píší cca, protože ne každá rodina informuje představeného o odchodu našich bratří a sester na věčnost. Důvodem je většinou nevědomost, že jejich příbuzní jsou členy laického dominikánského sdružení. Čtyři členové se odstěhovali z Brna do jiných měst v České republice, jedna sestra se vdala do Norska. V současné době máme 19 členů a před nedávnem vstoupil jeden bratr do postulátu.

Naše laické sdružení bylo svěřeno pod záštitu sv. Tomáši Akvinskému, a tak k němu vznášíme svou modlitbu: „Svatý Tomáši, světlo církve, vypros nám u Boha nezlomnou víru, vroucí lásku, čistý život a pravé vědění. Skrze Krista, našeho Pána. Amen.“

Radovan Michael Plšek

Za terciáři do Znojma

Laické sdružení sv. Dominika ve Znojmě má v současnosti 13 členů s výraznou ženskou převahou. Až na dvě členky bydlí všichni ve Znojmě a náš věkový průměr činí přibližně 57 let. Naše nejstarší členka Markéta Zdislava Dvořáková je maminkou kongregačních sester s. Diany a s. Terezie. Scházíme se o posledních čtvrtcích v měsíci po večerní mši svaté na faře při kostele sv. Kříže ve Znojmě. Naše vnější činnost je, kromě modlitby, převážně v našich farnostech: modlitba růžence přede mší svatou, lektorská služba, liturgický zpěv či publikační činnost v křesťanských časopisech.

Naše setkání mají podobnou kostru jako toto poslední, zářijové: po večerní mši svaté jsme se na faře u sv. Kříže setkali s fr. Cyrilem OP, naším asistentem a čerstvě též olomouckým převorem. Po nešporách se naše představená Marie Zdislava Lazárková rozhovořila o blížící se velké slavnosti v kostele sv. Kříže, totiž žehnání nových zvonů se jmény Ježíš, Maria a Josef. Následně se ujal slova fr. Cyril, který nám přiblížil knihu Job. Pak slovo patřilo mně, abych s ostatními v rámci formace rozebrala první invokaci modlitby „O Lumen“, krásně vysvětlenou ve spisu S. M. Zdislavy Černé OP.

Michaela Benvenuta Hobzová

Věčné sliby u zdislávek

Foto: Sestry zdislávky

Na svátek svaté Terezičky Ježíškovy 1. října 2022 jsme prožili velikou radost. V chrámu Páně sv. Mikuláše v Suchdole nad Lužnicí složila po devítileté přípravě věčné sliby naše drahá sestra Mgr. Iva Anežka Hojková. Kostel byl zaplněn jejími pěti sourozenci a jejich rodinami, místními farníky a sestrami zdislávkami, které se sjely v hojném počtu z celé republiky. Nemocného otce spirituála Antonína Krasuckého zastupoval otec provinciál Lukáš Fošum OP. Pozvání přijal také duchovní správce farnosti P. Tomáš Vyhňálek a P. Tomas van Zavrel z Pastoračního střediska Českobudějovické diecéze, kde sestra pracuje.

O krásný hudební doprovod mše svaté se zasloužili synovci a neteře sestry Anežky. Po litaních ke všem svatým sestra s rozžatou svící a rukou položenou na Bibli slibovala, že se v našem společenství bude doživotně snažit o dosažení křesťanské dokonalosti zachováváním tří evangelijních rad. Na znamení svého zasvěcení přijala z rukou otce provinciála zlatý prsten Kristovy nevěsty, dar místních farníků a kytici bílých růží od sestry představené. Dojemná chvíle nastala po závěrečném Te Deum, kdy Anežka děkovala svým rodičům a sourozencům za lásku, kterou od nich v rodině prožívala a prožívá.

O „svatební“ hostinu v nedaleké Majdaleně se postarala Anežčina maminka a sourozenci. Synovci a neteře se proměnili ve schopné číšníky a číšnice. V rodinné atmosféře sklidil velký úspěch zejména dort v podobě hrošíka, který upekla jedna Anežčina sestra, neboť „Hrošík“ je přezdívka, kterou Anežku její sourozenci láskyplně častovali, a který byl s velikou chutí ihned všemi sněden, neboť byl nejen krásný, ale i dobrý.

Děkujeme Bohu za povolání, děkujeme rodičům, že svou dceru dobře vychovali a zasvětili Bohu, děkujeme za jejich krásné velké rodinné společenství. Vyprošujeme všem Boží požehnání a sestře Anežce věrnost a vytrvalost ve službě Pánu. Deo gratias!

Lenka Bernadetta Nezbedová

Setkání mnišek v počáteční formaci v Uherském Brodě

Po tříleté pauze se letos v říjnu opět uskutečnilo česko-polské setkání sester v počáteční formaci a jejich formátorek. Tentokrát se konalo v našem uherskobrodském klášteře.

Spolu s polskými sestrami přijel také jejich promotor pro mnišky fr. Tomasz Nowak OP, který se zúčastnil celého setkání, během něhož nám naslouchal a povzbuzoval nás svým slovem.

Dva dny s námi prožil náš slovenský bratr Šimon Tyrol OP, který se s námi dělil o naslouchání Božímu Slovu, protože být v kontaktu s Božím Slovem je fascinující. Konkrétně se ve svých příspěvcích zaměřil na

Knihu proroka Jonáše a Knihu Judit a jeho inspirativní slova byla vzpruhou pro náš duchovní život: *Bůh nehlásá svou vůli přes megafon, ale promlouvá k nám v hloubce našeho nitra a koná v našich srdcích velké divy bez hluku a halasu. S trpělivostí a milosrdenstvím nás vede navzdory překážkám, které mu klademe (tak jako Jonáš, který se raději vydal opačným směrem, než aby šel do Ninive; raději spal, než aby naslouchal Božímu hlasu a modlil se k svému Bohu; zlobil se na Boha, který prokazuje milosrdenství...). Bůh to s člověkem zkrátka nevzdává a stále ho zahrnuje láskou.*

Ve čtvrtek dopoledne jsme společně navštívili Velehrad a večerní reakci s námi prožil fr. Lukáš Fošum OP. Následující den pak ranní mší svatou setkání skončilo. Velký dík patří celé naší komunitě, která se s jemností a vnímavostí postarala o poklidný průběh týdenní akce.

S. M. Jordána OP a S. M. Justina OP

Foto: © Stanislav Kadlčík

Jak se Bůh nachází ve svých tvorech

Foto: Fr. Šimon Hlavatý OP

Když se setkám s Bohem v jeho tvorech, mám je nahlížet jako zrcadla nebo obrazy? Naleznu jeho světlo, když se od nich odvrátím nebo když se na ně budu dívat? Naleznu Boha, když se budu dívat skrze ně a nechám je za sebou, anebo spíše když nahlédnu do jejich nitra a více proniknu do podstaty a fungování každého tvora?

Tvrzení, že Bůh je činný v každém činiteli, chápali někteří autoři tak, že ve věcech není

činná žádná stvořená síla, ale že vše činí bezprostředně jedině Bůh, např. že neohřívá oheň, ale Bůh v ohni apod.

To je ale nemožné. Za prvé: stvořeným věcem by se tím upíral vztah příčiny a zapříčiněného, což by znamenalo neschopnost tvůrce, neboť to, že dá činitel svému účinku sílu k činnosti, ukazuje sílu činitele.

Za druhé: kdyby činné síly ve věcech nic nečinily, byly by zbytečné. Nadto kdyby učiněným věcem chyběla jejich vlastní činnost, zdály by se být všechny jaksi zbytečné, neboť každá věc existuje pro svou činnost...

To, že je Bůh činný ve věcech, je tedy třeba chápat v takovém smyslu, aby se tím věcem neupírala jejich vlastní činnost. (STh I, q. 105, a. 5)

Svatý Tomáš se zde staví proti omylu Ašaritů mezi muslimskými filosofy: popírání druhotné příčinnosti, popírání vlastní identity a moci tvorů. V západní filozofii se tomu říká okasionalismus (z lat. *occasio* – příležitost), protože stvoření považuje za neschopná jednat sama o sobě; jsou pouhou „příležitost“ pro Boží jednání. Také hinduistické upanišady vidí Boha tímto způsobem: „Myslitel každé myšlenky, Vykonavatel každého činu“.

Ale Bůh, který by záviděl tvorům jejich vlastní identitu a moc, by nebyl silný, nýbrž slabý Bůh. Bůh, který láskyplně hýří identitami a mocí ve všem svém stvoření, není slabý, nýbrž silný. „Zbiju tě“ je slovo násilníka, který se snaží vyrovnat s vědomím vlastní slabosti. Násilník musí zaplnit svoji vnitřní prázdnotu. „Miluji tě a chci si získat tvoji lásku“ je slovo někoho

sebevědomého, kdo má přebytek plnosti na rozdávání. A proto je láska nejvyšší mocí.

Bůh je opravdu přítomný ve všech věcech, v jejich vlastní jedinečné povaze a jednání. Projev Boží velikosti ve skutečnosti nespočívá v Božím křiku, aby přehlušil hlasy tvorů. Naopak, mluví klidným, tichým hlasem. Jako světlo, on sám je neviditelný a činí všechny věci viditelné. Je anonymní: skrývá se ve věcech, nechává věci, ať jsou samy sebou. Dokonce i Bůh je pokorný; jak my můžeme být pyšní?

Poznání tvorů neodvádí pozornost od poznání Boha, ale odhaluje je. Veškerá pravda je Boží pravda.

Avšak láska ke tvorům nás může odvádět od lásky k Bohu, pokud je neuspořádaná, není pro Boha a je láskou ke tvorům *namísto* lásky k Bohu. Jinými slovy se může stát modloslužbou, přestoupením prvního a největšího přikázání. Ale může také být láskou uspořádanou, láskou k jeho tvorům, která je motivována láskou k Bohu a vede k jeho většímu ocenění. Láska k Umělci a láska k jeho umění se přirozeně vzájemně posilují. Z povahy věci si nekonkurují.

*Peter Kreeft, Practical theology,
Ignatius press, San Francisco 2014, s. 53,
přeložila S. M. Bernadeta Prášková OP.*

Foto: Fr. Šimon Hlavatý OP

Vítězná královna posvátného růžence

Foto: Wikimedia Commons

Jednou z „nejdominikánštějších“ mariánských invokací je: „královno posvátného růžence“. Ne nadarmo máme i v naší provincii více kostelů Panny Marie Růžencové a v tento svátek se tam koná pouť. Ten den však dlouho měl jiný titul: Panny Marie Vítězné.

Souvislost obou titulů (Panna Maria Vítězná a Růžencová) je hlubší, ale důvody pro takové oscilování názvu svátku jsou v první řadě historické. Roku 1571 Turci dobyli Kypr a hrozil jejich vpád do západní části Středomoří, včetně vylodění v Itálii. Několik křesťanských států proti nim vytvořilo alianci, o jejíž křehkosti svědčí to, že se už na konci toho roku rozpadla. Papež Pius V. jakožto jeden z jejich vůdců si to dobře uvědomoval. Chápal i obavy svých vojáků z elitních tureckých lučištníků, schopných střilet s obdobným dostřelem a přesností a jen o trochu menší razancí, ale zato se zhruba desetinásobnou kadencí než křesťanští mušketýři. V duchu slova žalmu (44, 7) „na svém luku jsem si nezakládal, vítězství mi nedal můj meč“ spoléhal hlavně na modlitbu. Svěřil celou výpravu pod ochranu Panny Marie a vybídl celou Evropu k modlitbě růžence. Když 7. října 1571 křesťanská flotila u Lepanta porazila tu tureckou, poděkoval Matce Boží za vítězství právě zavedením tohoto svátku.

I v Bibli je jeden obraz vítězné ženy vztahovaný zejména na Pannu Marii: ve dvanácté kapitole Apokalypsy Jan vidí ženu korunovanou hvězdami a oděnou sluncem, která porodila syna a ve snaze zachránit jeho i sebe utíká před drakem, přičemž se jí dostává nadpřirozené pomoci. Drak na ni neútočí přímo – to odpovídá Mariině neposkvřenosti, díky které na ni běžné ďáblovlo svádění nefunguje. Snaží se na ni útočit nepřímou, ale nejprve prohrává boj s archandělem Michelem a je svržen z nebe, a poté na ni chrlí proud vody, který však je pohlcen zemí. Proto zklamaně odchází do války „proti ostatním z jejího potomstva, kteří zachovávají Boží příkázání a hlásí se k Ježíšovu svědectví“ (Zj 12, 15), tedy proti církvi. Projevuje se tu, že Bůh je gentleman, a proto proti své matce dopustí méně urážek než proti sobě samému. Nezasahuje sice bezprostředně, ale posílá jí dostatečnou pomoc. Zda žena o tuto pomoc prosí, není řečeno; možná ano, ale možná na to Všemohoucí ani nečeká. Projevuje se tak, že Maria je nejen „královna andělů“, ale přímo „královna všemohoucí“, jak se zpívá ve svatováclavském chorálu. Bůh jí zkrátka nic neodmítne.

Maria je v čele církve vítězné a ďábel ji už ohrozit nemůže. Ale co my „ostatní z jejího potomstva“, kteří bojujeme s drakem tady na zemi? Ve východokřesťanském hymnu *akathist* mezi Mariiny tituly patří „naše vládkyně v boji a ochránkyně“. Podívejme se tedy, co to u ní konkrétně znamená.

Již zmíněná biblická pasáž začíná slovy: „Pak se objevilo na nebi veliké znamení: žena oděná sluncem, s měsícem pod nohama a s korunou z dvanácti hvězd kolem hlavy.“ Na nebi. Vykládat se to samozřejmě dá i jinak, ale nabízí se vysvětlení, že na zde popsaném boji má účast pořád, byť už ne svou bolestí a nejistotou, ale jen svým soucitem a svou modlitbou, kterou nám pomáhá z nebe. Tím nám aspoň trochu dává účast na své odolnosti vůči pokušení a na Božím gentlemanství vůči ní. Tak jako Mariina všemohoucnost je *prosící* (a ne absolutní jako u Boha), tak i my pro přijetí účasti na její modlitbě obvykle musíme v modlitbě prosit; sice nám občas dá nějakou milost „bez říkání“, ale je to spíše výjimka pro situace, kdy takové modlitby z nějakého důvodu schopni nejsme (napadají mě zázračná uzdravení protestantů na Mariinu přímlovu).

Foto: Wikimedia Commons

Kromě běžné pomoci a ochrany tu jsou zvláštní případy, kdy Ježíš chce ve své synovské lásce svou matku vyznamenat tím, že nějakou milost nejen dá skrze ni (to dělá pořád), ale zvlášť to zdůrazní. Jedním takovým Mariiným vítězstvím bylo to u Lepanta. Ještě výraznější vítězství svaté Panny se však naplňuje v naší době: to o obrácení Ruska příslibené malým pasáčkům ve Fatimě. Papežové v průběhu dějin zasvětili svět a s ním i implicitně Rusko Mariinu Neposkvrněnému Srdci několikrát, a pokaždé brzy nato následoval nějaký obrat světových dějin směřující ke stabilnímu míru.¹ 25. března 2022 pak došlo k zasvěcení Ruska zcela explicitně a slavnostně, takže to nejdůležitější jsme už jako církev nade vši pochybnost udělali. Podobně jako roku 1571 musíme bojovat i my, všichni modlitbou a někteří i se zbraní v ruce, ale Královna míru se postará o všechno, co je u lidí nemožné.

Jedno takové obrácení národa ke cti Panny Marie už nastalo. Nejznámější ikonou ženy z Apokalypsy je obraz Panny Marie Guadalupské. Tomuto zjevení předcházelo vyvrácení říše Aztéků, mocné a svým způsobem vyspělé (třeba v astronomii byli podle všeho dál než Evropané), ale vězící v krvelačném pohanství vyžadujícím lidské oběti. Roku 1521 Hernán Cortés s malou armádou Španělů a mnoha domorodými spojenci definitivně ovládl aztécké hlavní město Tenochtitlan. O tři roky později dorazili na místo první františkánští misionáři, o další dva roky později následovaní dominikány. Někteří z Indiánů skrze jejich hlásání uvěřili, mezi nimi i Juan Diego Cuauhtlatoatzin. Ten na návrší Tepeyac 9. prosince 1531 potkal mladou ženu, která se představila jako „matka pravého Boha“ a žádala o založení kostela v těch místech. Biskup Zumarraga mladému Indiánovi nevěřil, ale když se Juan Diego po dalším zjevení vrátil se stejnou prosbou, vyžádal si zázračné znamení. To dostal 12. prosince, kdy Maria ukázala Juanu Diegovi kastilské růže, aby je ve svém plášti odnesl biskupovi. Když Indián před biskupem rozvinul svůj plášť, objevil se na něm zázračný obraz Matky Boží. Nazítří se Maria zjevila naposledy a vzkázala, že chce být uctívána pod titulem „Guadalupe“. To je v první řadě název starého mariánského poutního místa ve Španělsku, ale také to zní podobně jako „drtící hada“ v aztéckém jazyce nahuatl.

Františkánský biskup Zumarraga nechal na Tepeyacu postavit kapli a úctě Španělů i domorodců k novému poutnímu místu nebránil, ale ani je příliš nepodporoval. Hlavním propagátorem guadalupského kultu byl v jeho počátcích jeho spolubratr Bernardino de Sahagún. I když později na Pannu Marii Guadalupskou zanevřel, v inkulturaci výrazně pomohl nejen jako lingvista a etnograf. Nejspíš jeden z jeho aztéckých žáků napsal spis *Nican mopohua*, poetický příběh guadalupského zjevení spojující to nejlepší ze španělské i domorodé kultury. To už bylo v polovině 50. let 16. století, za

dominikánského biskupa Montufara, který dobře pochopil potenciál tohoto zjevení a staral se o šíření jeho kultu po celé Americe i na Filipínách, kam poslal první misionáře (v Mexiku na to už bylo kněží dost a bylo to blíže než z Evropy). Maria tak svým zjevením zásadně přispěla k obrácení Indiánů, zejména Aztéků.

Co z toho plyne pro současnost? Za prvé, i když je vojenská agrese špatná a pokojný příchod misionářů by byl lepší, jejich příchod a práce byly nezbytné. Je otázkou, zda by se Juan Diego obrátil a šel navštívit biskupa, kdyby jeho rodná země nebyla sražena z piedestalu své moci. Chybami se člověk učí, ale čím je nějaký člověk

nebo národ přesvědčenější o své nadřazenosti, tím větší potřebuje pokorení. Pokud jde o válku obrannou a i na základě jiných kritérií spravedlivou, je rozumné podporovat obránce s nadějí, že jejich vítězství pomůže útočnickům k obrácení.

Za druhé, to nejdůležitější je v Božích rukou a na nás je uvěřit a udělat vše, co nám Maria nebo její Syn řekne, ať už to je stavba kaple, nebo zasvěcení Ruska Neposkvrněnému Srdci.

Za třetí, i když se může zdát, že se nic moc neděje (jako za biskupa Zumarragy), je nutná vytrvalost a věrnost v konání toho nejlepšího, co momentálně dokážeme.

Foto: Wikimedia Commons

Za čtvrté, pro dozrání plodů zjevení bylo třeba nejen přítomnosti biskupa zapáleného pro šíření guadalupského kultu, ale i generace domorodců, kteří prošli františkánskou školou a rozuměli tak křesťanství i domorodé mentalitě natolik, aby je dokázali ne synkreticky smísit, ale skutečně zasadit evangelium do místní kultury. Podobně pro obrácení ruského národa budou v nějaké fázi nutní myslitelé schopní nabídnout běžným Rusům pozitivní vizi své národní identity, která by nepodporovala pohrdání ostatními národy a církvemi, a pravoslavnou církev nenutila k roli kolečka v propagandistickém aparátu státu. Je možné, že v tomto promýšlení sehraje roli i nějaké (mariánské) zjevení v Rusku, a dokonce že k němu už došlo, i když zatím o ničem takovém nevíme.

Ne nadarmo my dominikáni nosíme růženec tam, kde rytíři nosívali meč. Jsme Mariinými rytíři – a vlastně nejen my, na zvláštním spojení s Marií si zakládají i jiné řády a někteří laici mnohdy dokážou v následování Krista a Marie předstihnout nás všechny. Jako správní rytíři máme být v první řadě věrní svému Pánu a své paní. Ježíš už zvítězil a Maria má na jeho vítězství mimořádný podíl, a chtějí udělat vítěze i z nás. Slovy a skutky se na jejich vítězném tažení můžeme podílet ve svém okolí a modlitbou na celém světě. Modlitbou, ve spojení s Pannou Marií – a mezi takovými modlitbami má privilegované místo právě růženec. U Lepanta měli na Mariině vítězství podíl vojáci a námořníci zbraněmi, ale všichni katolíci svou modlitbou, svým růžencem – a toto spojení růžence a vítězství se rozhodně nevyčerpalo v 16. století. V Kristově mystickém těle máme každý svůj kousek duchovní „fronty“, není třeba jezdit na Ukrajinu (byť i k tomu jsou někteří povoláni), abychom mohli trochu přispět k vítězství naší Hlavy, Krista, a „krku“, Marie. Milujme se navzájem, jako Kristus miloval nás, a Duch svatý si nás už dovede tam, kde nás chce mít. Přitom není třeba se bát, Pán má všechno pevně v rukou, a pokud něco slíbil, tak to také splní, i kdyby to vypadalo sebenemožněji.

fr. Václav Veselský OP

Pozn.

¹ Podrobně o tom pojednává fr. Štěpán Filip OP v článku zvaném: „Neposkvrněné Srdce musí spasit Rusko“. K dispozici online: <https://op.cz/neposkvrnene-srdce-musi-spasit-rusko/>

Dominikánský měsíc pokoje 2022

Již šestým rokem budeme v období od první neděle adventní 27. listopadu 2022 do konce prosince slavit dominikánský měsíc pokoje. Pozornost bude letos věnována Barmě/Myanmaru.

Myanmar je země s pohnutou historií. V 19. století se stala britskou kolonií, krátce byla okupována Japonci. V roce 1948 země získala nezávislost. Po převratu v roce 1962 se stala vojenskou diktaturou. Teprve v roce 2011 byla po všeobecných volbách vojenská junta oficiálně rozpuštěna a byla ustanovena civilní vláda.

1. února 2021 došlo v zemi k dalšímu vojenskému převratu, moci se opět chopila vojenská junta. Po celé zemi probíhaly nepokoje, proti protestujícím byla použita i síla. Armáda vypálila zhruba 30 000 domů, zavraždila na 2 500 civilistů a přes 15 000 lidí zatkla; z nich je přes 12 000 osob stále ve vazbě. V zemi je dle údajů OSN na 1,3 milionů vnitřních uprchlíků.

Dominikáni z Provincie Panny Marie Růžencové jsou v Myanmaru přítomni od 12. listopadu 2010. V současné době mají k dispozici tři domy (formační dům v Yangonu pro aspiranty, nyní slouží i jako noviciát; dům v Loikaw s výukovým centrem pro mladé lidi a „Centrum sociální přípravy“ v Zawgyi, které pomáhá připravovat studenty z méně privilegovaných rodin na přijímací zkoušky na vysokou školu).

V současné době působí v Myanmaru 9 bratří, dalších 6 noviců a 15 zájemců o povolání. Dalších 10 bratří z Myanmaru působí na jiných místech růžencové provincie a 17 bratří studentů pobývá v provinčním semináři („dům studií“ neboli studentát) v Macau.

Myanmarští dominikáni reagovali na vzniklou humanitární krizi založením pěti týmů:

Emergency Response Team

Prostřednictvím tohoto týmu dominikánská rodina v Myanmaru koordinuje pomoc při řešení okamžitých potřeb ve válkou zničených oblastech, poskytuje jídlo, přístřeší a další základní potřeby.

Lékařský tým

Je zodpovědný za nákup a dodávání zdravotnického materiálu na místa v nouzi, členové týmu také poskytují zdravotní péči lidem, kteří jsou v jejich dosahu.

Tým na podporu vzdělávání

Myanmarská dominikánská rodina vynakládá velké úsilí na zajištění vzdělání vysídleným dětem. Provozuje střední školu a sponzoruje 187 žáků a poskytuje alespoň minimální podporu více než 290 žákům základních škol.

Tým psycho-duchovní pomoci

Prostřednictvím tohoto týmu je poskytována pastorační péče a zajišťovány psycho-duchovní potřeby vysídlených lidí.

Rebuilding tým

Tento tým si klade za cíl poskytnout pomoc lidem, kteří jsou nejvíce zasaženi současnou politickou krizí, vybudovat si znovu vlastní život.

V rámci české provincie je možné poslat finanční příspěvky na účet České dominikánské provincie 637 5022/2700, do zprávy pro příjemce prosím uveďte „Myanmar“. Finanční sbírka bude ukončena 6. ledna 2023.

fr. Lukáš Fošum OP

Z nabídky nakladatelství Krystal OP

Timothy Radcliffe:

Být živí v Bohu. Křesťanská imaginace

Křesťanská víra je pozváním k plnosti života v přátelství s Bohem a lidmi. Jak toto pozvání tlumočit lidem dnešního světa? Jak novým způsobem uchopit a předávat „starou“ dobrou zprávu, udržet vše podstatné a zároveň odstranit nepravdivé, zkreslující nánosy a předsudky? Autor zve čtenáře na vzrušující cestu, aby spolu s nimi objevoval, co to znamená být živí v Bohu. Ukazuje, jak nás pravdivě prožívaná víra vyvádí z vězení na čerstvý vzduch, jak nás osvobozuje a léčí, jak osvětluje všechno, co děláme a čím jsme. Překlad Marcela Koupilová.

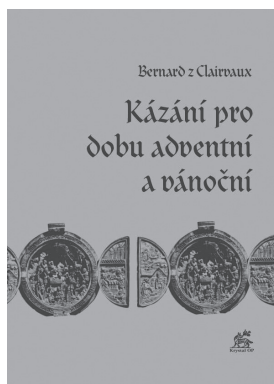
brož., 384 str., 420 Kč

Jak může křesťanská víra být pro naše současníky smysluplná a srozumitelná? Věřící lidé neobývají nějakou podivnou fantasy bublinu, odpojení od zkušeností a tužeb ostatních lidí. Ve víře jde o to, zvolit si život, plnost života; její jádro se protíná s nadějemi a sny každého, kdo chce žít, a ne jenom přežívat. A každý člověk, bez ohledu na svou víru (nebo nevíru), který chápe, jak složité je být živý, zamilovat se, dostat se do nesnází, pokusit se svůj život zase uchopit a začít znovu, může zase pomoci křesťanům lépe pochopit jejich víru.

Potěšilo by mě, kdyby tato kniha otevřela „sekularistům“ a ateistům dveře do křesťanské imaginace, a doufám, že bude k užítku i některým křesťanům. Všichni jsme děti této sekularizované doby a její předpoklady pronikají do jazyka, kterým mluvíme. Zcela jistě trávím víc času sledováním sekulárních médií než čtením evangelií. Jestliže jsme schopni pochopit, že všechno v křesťanství se týká toho, jak být živí, pak doufám, že víra může osvítit všechno, co děláme a čím jsme. Mezi náboženským světem neděle a sekulárním světem všedního dne nemusí být žádná propast.

Timothy Radcliffe OP

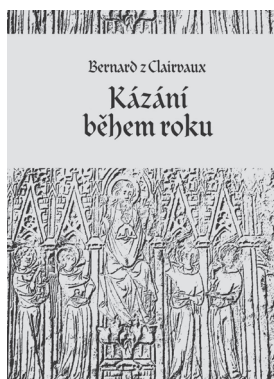
Úryvky z knihy vám budeme servírovat po celou dobu adventní a vánoční na našem facebooku Advent a Vánoce s Krystalem OP
<https://www.facebook.com/AdventAVanoceSKrystalemOP>

Bernard z Clairvaux: **Kázání pro dobu adventní a vánoční**

Druhé vydání souboru kázání svatého Bernarda pro okruh doby adventní a vánoční (1. vyd. 2016), tentokrát bez paralelního latinského textu. Hluboká znalost Písma a církevních otců, psychologická a duchovní zkušenost svatého Bernarda se mohou stát bohatou inspirací pro dnešní kazatele, ale především pro duše usilující o důvěrné setkání s tajemstvím Vtělení. Překlad Markéta Koronthályová.

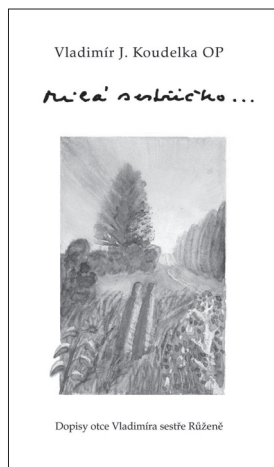
váz., 176 str., 245 Kč

Bernard z Clairvaux: **Kázání během roku**

Další ze sbírek kázání svatého Bernarda, tentokrát pro liturgické mezidobí. Soubor obsahuje 37 kázání pro různé příležitosti: na Zjevení Páně, Narození sv. Jana Křtitele, na Sv. apoštolů Petra a Pavla, Nanebevzetí a Narození Panny Marie, na Sv. Michaela archanděla, na Všech svatých ad. Překlad Markéta Koronthályová.

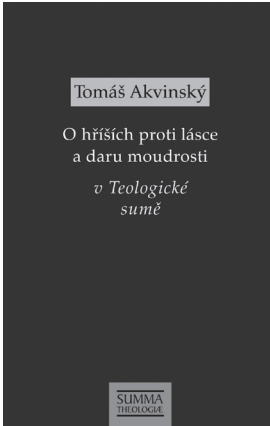
bilingva, váz., 360 str., cca 425 Kč

Vladimír J. Koudelka OP: **Milá sestřičko... Dopisy otce Vladimíra sestře Růženě**

Knížka dopisů otce Vladimíra „malé sestřičce“ Růženě je svědectvím ryzího přátelství, a to nejen přátelství bratra a sestry, ale především přátelství Boha a člověka, hlubokého intimního vztahu lásky, k němuž Bůh povolává všechny lidi. Otec Vladimír Koudelka, český dominikán, jeden z nejvýznamnějších historiků řádu, doprovází prostřednictvím svých dopisů mladou mnišku na její cestě řeholním životem. Svě bohaté zkušenosti a rozsáhlé vzdělání představuje do prostých, a přitom cenných rad, umožňujících lépe chápat a opravdověji žít život Božích dětí. Jeho rady ocení všichni věřící, kteří touží odpovídat na Boží povolání a směřovat k plnosti života.

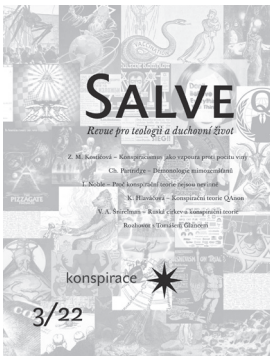
brož., 104 str., cca 130 Kč

**Tomáš Akvinský:
O hříších proti lásce a daru moudrosti
v Teologické sumě**

Tento svazek (Sth II-II, q. 34–46) navazuje na traktát o lásce a milosrdenství vydaný v roce 2016. Tomáš zde rozebírá hříchy proti lásce jako takové, hříchy proti radosti a milosrdenství, hříchy proti pokoji a hřích proti dobročinnosti a bratrskému napomenutí. V další části se pak věnuje přikázání lásky k Bohu a bližnímu, a daru moudrosti, včetně hříchu proti moudrosti. Překlad, úvodní studie a poznámky Tomáš Machula.

brož., 148 str., 190 Kč

Salve 3/2022 – Konspirace

Toto číslo se zabývá fenoménem konspiračních teorií v kontextu křesťanského světa. Seznamuje čtenáře s důležitými historickými a náboženskými souvislostmi, s teologickými koncepty a populárními představami lidové víry, které se společně podílely a stále podílejí na vývoji a transformaci konspiračního myšlení uvnitř křesťanského světa na Západě i Východě. Číslo sestává ze tří částí, z nichž první uchopuje konspirační teorie širším teoretickým způsobem a zaměřuje se na některé opakující se motivy, mechanismy a strategie, zatímco další dvě části se věnují americkému a ruskému konspiracismu.

brož., 192 str., 130 Kč

<https://krystal.op.cz>
facebook.com/KrystalOP

Kázání plná vágních frází o tom, jak máme všechny milovat a být hodní, nikoho nepřesvědčí. Ježíšovu nabídku života v plnosti spatříme v její kráse jen tehdy, když se odvážíme konfrontovat se se složitostí a komplexností lidské zkušenosti. Naše slova musejí být součástí nepořádku a chaosu životů lidí, součástí toho, čím trpí a z čeho se radují; jinak budou prázdná. Nebudou odrážet „Slovo, které se stalo tělem a přebývalo mezi námi“.

(Timothy Radcliffe OP)

Co by vás ještě mohlo zajímat:

- Advent a Vánoce s Krystalem OP
<https://www.facebook.com/AdventAVanoceSKrystalemOP>
- O Třech ve třech. Podcast o víře a životě z ní | <https://op.cz/03v3/>
- výstava ke knize Jan Cága / Sestry / Umělecké centrum UP Olomouc
<https://www.upol.cz/nc/kalendar/akce/clanek/jan-caga-sestry/>
- záznam přednášek stálého studia | O čem bys kázal | Svatojilské rekolekce
https://www.youtube.com/channel/UCXgghtPJapWwLM_r6zKJXOW
- Mladí u dominikánů / Olomouc / fb
<https://www.facebook.com/groups/mladiudominikanu/>
- cyklus olomouckých dominikánů „Boží Slovo však spoutáno není...!“
<https://www.youtube.com/channel/UCFhR5Lpg6ukDbtQhOP7flaQ>
- Dominikánská 8 – informace o programech, záznamy akcí
<https://dominikanska8.cz/>
- novinky našeho knihkupectví Oliva | <https://oliva.op.cz/>
- knižní salóny nakladatelství Krystal OP | <https://krystal.op.cz/knizni-salon-2/>
- Letní škola Tomáše Akvinského | <https://krystal.op.cz/letni-skola-tomase-akvinského/>

OPusculum

Časopis české dominikánské rodiny

Vydává Kazatelské středisko České dominikánské provincie

Redakce

e-mail: opusculum@op.cz

Fr. Gabriel Malich OP (gabriel@op.cz)

S. Marie Pitterová OP (monialesop@volny.cz)

S. M. Guzmanová Valentová OP (guzmana@dominikanka.cz)

Lenka Bernadetta Nezbedová (Nezlenka@seznam.cz)

Jiří Reginald Machačík (machacik@volny.cz)

Jan Jáchym Beneš (jachym@op.cz)

Fotografie na obálce:

1. s. | Obr: S. M. Česlava Talafantová OP

2. s. | Foto: Archiv OP + <https://www.upol.cz/>

3. s. | Foto: S. M. Štěpánka Šenkeříková OP

Bankovní spojení pro dary: č. účtu: 268154211/0300 v.s.: 290

Uzávěrka příštího čísla: 15. 1. 2023

<http://opusculum.op.cz>

S důvěrou vykročíme do nového roku

Z obsahu

První klášter dominikánek v českých zemích

Dominikánská rodina v Brně

Střelice, loučíme se...

Brněnské angelikum

Novinky od zdislávek a mnišek

Vítězná královna posvátného růžence

Dominikánský měsíc pokoje 2022

<http://opusculum.op.cz>

Adresa redakce:

OPusculum

Klášter dominikánů Praha

Husova 234/8, 110 00 Praha 1 – Staré Město

e-mail: opusculum@op.cz

Výtisk zdarma. Distribuce za cenu poštovního a balného. Objednávky na adrese redakce.